

znanstva itd., da bi mogli ljudstvu tudi v takih zadevah iti na roke. Premestitev učiteljsišča iz Kopra je nujno potrebna. Iz materialnih razlogov zategadelj, ker dijaki v Kopru s pičlimi svojimi podporami in s štipendijami, ki jih dobe neredno, ne morejo izhajati, postranskega zasluzka pa absolutno nikakega ni dobiti. Iz narodnih ozirrov pa je premestitev potrebno zategadelj, ker so slovenski in hrvaški dijaki v Kopru izročeni na milost in nemilost laškemu prebivavstvu, tako da čisto niti na ulico ne smejo, da pokajo za njimi revolverji in da jih morajo varovati žandarji.

O govoru g. Vrtovca, ki je bil sprejet z živahnim odobravanjem, se je vnela daljša debata.

Nadučitelj g. Medvešček je pripomnil, da so bili učitelji tolminski pri razdelitvi 11.000 gld., za kolikor je svoj čas deželni zbor v občie zvišal plače, zapostavljeni zategadelj, ker je tam učiteljstvo uživalo neko drugo ugodnost. Glede poslancev je dejal, da je predgovornik dobro označil njih položaj, rekši, da nazaj ne smejo, naprej ne morejo. A kdo je tega kriv? Sami so krivi! Saj so kar iskali sredstev, da bi deželni zbor ne mogel plosovati. Iskali so jih, in žrtev so učitelji! — Premestitev učiteljsišča iz Kopra se bo težko dosegla. Saj se ve, kdo je učiteljsišče tja spravil. — Kar se tiče še večjega šolanja, je treba reči: prej jesti — potem govorimo o drugih stvareh.

Nadučitelj g. Bajt iz Ajdovščine je omenjal znani izrek o krvavih žuljih. Tožba, da so kmetje z bremenim preobloženi, je opravičena. A zakaj plačujejo za šolstvo le posestniki? Zato, ker ni v deželi nič kupčije in nič obrtnije. Kmet zato več plača, ker gleda le, da postanejo njegovi sinovi zopet kmetje. Ko bi bile trgovine in obrtnosti, ko bi imela dežela drugih virov dohodkom, bi odpadla bremena za šolstvo. Učiteljstvu so doslej plače le zmanjševali in to vsled tega, ker pri tem vprašanju odločujoči možje niso prijatelji omike. Plač zategadelj niso izboljšali, ker jih niso hoteli izboljšati, in to je tudi vzrok, da se je nalašč nekaj predlagalo, o čemer se je vedelo, da ne prodere.

V debato so posegli še gg.: Strmšek, Vittori, Furlani in Vrtovec, na kar so bile sprejete naslednje resolucije: 1.) Učiteljstvu naj se da prilika do višje strokovne izobrazbe; 2.) plača zadnjih štirih razredov državnih uradnikov; 3.) c. kr. učiteljsišče naj se iz Kopra premesti v Tst ali v Gorico; 4.) „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ naj vnovič prosi za avdienco pri cesarju.

O zadnji točki vzporeda je poročal g. Šega iz Logateca in je nasvetoval naslednje predloge: a) „Zaveza“ zberi potrebni material iz vseh slovenskih pokrajin v dokaz, da naj se odvzame krajnim šolskim svetom pravica sestavljanja ternopredlogov in da se odpravijo krajni šolski nadzorniki. S temi dokazi opremljeno prošnjo naj „Zaveza“ pošlje naravnost državnemu zboru. Obenem naj se obrne do nemške, češke in poljske učiteljske zaveze, da one ravno isto store. b) „Zaveza“ naj deluje na to, da se odpravijo takomenovani sprejemni izpiti za vstop v kako srednjo šolo, bodisi v gimnazijo ali realko, pri onih učencih, ki so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo.

Utemeljeval je te nasvete zlasti s tem, da v krajnih šolskih svetih so le redkokje omikani ljudje v teh korporacijah, največkrat sede v njem prav navadni kmetje: ki smatrajo učitelje za zadnje hlapce. In vendar imajo krajni šolski sveti pri vseh šolskih zadevah prvo besedo, učitelj je podrejen vsakemu izmed njih, oni imajo tudi

vpogled v tajno kvalifikacijo, učitelj pa ne, a krajni šolski nadzorniki imajo po ukazu z dne 20. sušca t. l. pravico do vsega.

V debato o teh predlogih so posegli gg.: Bajt, Strmšek, Urbančič, Črnagoj, Vrtovec in Šega, na kar sta bila oba predloga sprejeta.

S tem je bil končan dnevni red, in je predsednik g. Jelenc, zahvaljujé se vsem navzočnikom za udeležbo, zaključil zborovanje.

Olajšave.

Spisal M. Poklukar.

XII.

Olajšavam v zadnjem članku si ne upamo postaviti več posameznega učitelja paznemu bravcu in marljivji bravki pred oči; pokaže naj se v spremstvu viteškega osobja, katero se je zavezalo za vse življenje delitev veselja in žalosti z njim po božjih besedah: „Človeku ni dobro samemu biti.“ Te svetopisemske besede nam potrdi tudi slavni pesnik, kateri prepeva o človeku, ki je nesrečen, ako sam uživa srečo; kateremu je gorje, če je sam v nesreči; podkrepi nam jih i pregovor: „V slogi je moč.“

Združenje dveh oseb v ednoto, katero v navadnem življenju zakon imenujemo, je potrebna ustanova človeštva, in mnogo se je že in se bo še pisalo o njem, ker je pogosto merodajen za vso bodočnost dotičnikovo, in mladeniči ter device potrebujejo pogostih kažipotov, da srečno dospejo k svojim smotrom. Nespametno bi bilo trditi: „Oženi se in srečen boš“, ali narobe: „Ne omoži se in srečna boš“, ker se vsak dan primeri, da je v zakonu sreča, četudi so ob poroki vsi nesrečo prorokovali, in da je nesreča, akoravno so mlada poročenca vsi blagrovani ali zavidali. Zato ne svetujemo niti samotarstva, niti zakona; vsak naj sam premisli svoja glavna svojstva, kateremu naštetih stanov se bolje prilegajo in potem naj si uravna svoj poklic; podamo pa onemu junaku, oziroma junakinji, ki se je odločil zakonskemu življenju, nekaj navodil, katera se mu bodo prilegala od začetka zakonskega življenja do konca dni, ki so mu v to določeni.

Srečen zakon zelo sladi družetoma življenje, a ubožno učiteljstvo lahko postavi bliskoma na veljavno in vplivno mesto; mnogokrat je v tem podobno onemu zelišču v zgodnji pomladi, katero zaradi mraza ne more ozeleneti, a kadar potegne gorak veter s toplim dežjem, ozeleni in ocvete v eni noči; ker imamo čisto potrebne zmožnosti, a nimamo ugodnega stališča, da bi jih pokazali. Na tej bolezni trpi precejšen ulomek učiteljskega osobja, katero ovirajo neugodne družinske razmere, neprikladna službena mesta, največ pa moreče gnotno stanje.

Pri zakonih nam čisto hodijo na misel besede, katere nam je na svatbi smehljalje govoril častit mož, namreč: „Eine Braut soll „frisch“ sein.“ Ta „frisch“ je potem še po pismenkah razložil ter vsaki črki nov pomen pridelal. Začetnica **f** pomenja **f**romm, **r** znači **r**eich, **i** tirja **j**ung in **sch** zahteva **sch**ön. Dostavili bi temu, da je frisch, recimo slovenski krepost, neobhodna potreba k družinski sreči; da je lepota dušna in telesna ter da bi prvi dali prednost, ker je trajna in bolj učinkujoča kakor telesna, katera časih že v prvem letu zvane. Kolikokrat srečamo osebo, katera nam je na prvi hip nevšečna, a

po kratkem razgovoru znosna, naposled pa se nam zdi prav prijetno v njeni družbi, to je učinila dušna lepota; zato nas ne sme prvi pogled oplasiti, ob ženitvi nam je vztrajnosti bolj treba kakor kdaj poprej. Lepote telesne in mladosti družetove ne bomo opisovali, ker to nosi vsak v svojem srcu od zorne mladosti ter bi naših besed gotovo ne poslušal. Dobro pa je, da je bodoča zakonska polovica kolikortoliko izkušena v življenju, ker s popolnoma neizkušenim človekom so marsikake neprilike, kadar stopimo z njim med svet kot družinski glavarji.

Besedo bogat si bomo pa ogledali natančneje, ker ima v pričujočnosti močno privlačno silo. Bogastvo je zopet dušno in telesno; v dušnem imenju se bleste vzvišene lastnosti, nadarjenosti in spretnosti, katere navadno trajajo do groba ter so zato neprecenljive vrednosti in se veliko premalo uvažujejo; telesnemu premoženju pa bi pristeli posestva, denar in kar ima sploh novčno vrednost, a vračunamo tudi trdne dohodke, katere nam prinaša stalno nameščeno osebje s svojo definitivno službo. Pri naših malih plačah je treba prav zelo upoštevati bogastvo, ker so naši službeni dohodki pri sedanjih draginji taki, da rede stanu primerno le enega, a v zakonu sta vselej dva in s časom jih je rado še več. Prav pametno uvedbo imajo gospodje častniki, po kateri se morata izkazati poročenca pred zakonom z natanko določenimi tisočaki, drugače jima je nemogoča poroka. To jim daje močno veljavo, zakaj kavalirji so vsi, samci in oženjeni; v nobeni družini ne vlada siromaštvo, in če družina izgubi očeta pred desetim službenim letom, tudi ne trpi pomanjkanja, ker so ji obresti naložene kaveje na razpolago. O neki podobni ustanovitvi se govori že tudi med uradniki. Zakaj bi si učiteljstvo samo ne pomagalo? Nimamo sicer toliko prejemkov, kakor oni, a naši družeti imajo lepše življenje. Ves dan smo skup, le zjutraj tri in popoldan dve in pol ali tri ure smo v šoli; naša služba je brez nevarnosti in podnevna, in ni se nam bati, kdaj pridemo brez roke ali noge domov in kako se bomo jezili s siroveži pri kakih gozdnih in pašniških ogledih. Celih šest tednov prostosti porabimo lahko v zabavo in izlete, ako imamo denar, v najlepših praznikih imamo večdnevne počitke; vse nedelje, prazniki in mnogo četrтков je naših. To so dragocene prednosti, če je kaj cvenka v žepu, a v siromaštvu so nam za nadlogo in dolgčas.

Nismo zoper ženitev, tudi v mladih letih ne, samo srečna naj bo, zakaj mladi možje uživajo več veselja v enem letu, kakor stari pokašljavci v desetih; a smo pa zoper takoimenovane „zaplotne svatbe“, ali še plastičneje, „osmojnice“, katere človeka osmode in opečejo za vse življenje, ker ne priženi ne dušnega, ne telesnega bogastva ter zato ne morejo prinašati nikoli blagoslova, ker nimajo kali srečnemu življenju. Vedi, mladi tovariš in nežna koleginja, da ti imetek dušni ter telesni daje veljavo takoj po sklenjenemu zakonu pred ljudmi, te postavi na branik, s katerega boš lahko odoleval vsem napadom sovražne sreče in še na stara leta bodo preganjali nakopičeni novi skrbi za preskrbljenje družine. Tudi kadar nas usoda udari ter nam nemila smrt s svojo koščeno roko pobere družeta, ne žalujmo brezumno, temveč postavimo se neprijazni usodi v bran z vso preširnostjo, saj nas tolaži narod v svojem reku, da godec več da, kakor zvon vzame. Druga ljudska prislovica nas uči, da je lažje priženiti, kakor priščediti; a zopet druga svari z: „Uboštvo krati moštvo!“ Skrbi torej, da si izbereš ljubeznivega

družeta, ki bode imel poleg drugih dobrih lastnosti še stalno službo ali vsaj toliko denarjev, da boš v potrebi z obrestmi oblačil družino ali plačeval stanarino; tako si boš zdatno olajšal svoj stan ter povzdignil učiteljstvo, in ne bode se pisalo samo o bogatih uradniških hčerah, temveč tudi o učiteljskih.

S tem sklepamo olajšave ter pristavljamo, da nismo hoteli osebno žaliti nikogar; spisali smo tuintam sicer rezek sestavek edino le z namenom, da služimo krasni domovini, ki hrani in brani naš rod in krije častite ostanke slavnih dedov; predragemu narodu, ki rodi velikane na cerkvenem, bojnem in znanstvenem polju; premilemu šolstvu, ki ga povzdigniti je bil, je ter ostane edini naš smoter in najvažnejša naloga v življenju!

Naši dopisi.

Z Goriškega, 21. kimavca. (Ženska ročna dela na učiteljskišči v Gorici.) Jako važen predmet so ženska ročna dela, ki jih poučujejo na učiteljskišči v Gorici. Učiteljske kandidatkinje bi si morale na učiteljskišči prisvojiti vso ono spretnost v tem predmetu, katero bodo potrebovale pri pouku v ljudski šoli. Ta predmet je tedaj prav važen in zelo potreben, zakaj učiteljica dovede s tem poukom deklice do tega, da znajo delati nogovice, šivati in krpati obleko in drugo. Da pa bo ta pouk uspešen, bi se moral na učiteljskišči poučevati v — maternem jeziku. To se pa na učiteljskišči ne godi — ali se vsaj ni do sedaj godilo. Kako bodo tedaj bodoče učiteljice uspešno poučevale ta predmet v ljudski šoli, ako se tega predmeta na učiteljskišči poučuje v tujščini? — Znano nam je, da na učiteljskišči v Gorici poučuje ženska ročna dela učiteljica B—a. Ta je večša nemškega in italijanskega jezika, a slovensčine ne pozna. Kandidatkinje se poučujejo v nemščini in le tuintam se Italijankam dajejo italijanska pojasnila; samo Slovenke se morajo vse nemški učiti. — Da, prišlo je celo tako daleč, da delajo italijanske kandidatkinje izpite v italijanski, kar je pravilno, a Slovenke morajo delati vse v nemščini. Še celo praktične nastope morajo Slovenke izvajati v nemškem jeziku, dočim jih delajo Italijanke v italijanskem jeziku. Vprašamo: Ali je to prav? Ali je pedagoško, da zaradi slovenskega jezika nevede učiteljice B—e mora trpeti naš jezik — mora trpeti poučevanje v pouku ženskih ročnih del? — Posledica temu je, da dohajajo med narod slovenske učiteljice z goriškega učiteljskišča kot učiteljice ženskih ročnih del, ki ne poznajo slovenske terminologije glede posameznih izrazov. Take učiteljice stikajo po besednjakih, da bi našle za nemški izraz slovenskega. Večkrat ga najdejo, a večkrat ni pravilen in ni tak kakor je predpisan. — To dela učiteljicam velike sitnosti in jih ovira pri poučevanju. To se mora odpraviti! Nasvetujemo novemu gospodu ravnatelju Križniču, da to odpravi. Naj deluje na to, da se bodo naše bodoče učiteljice poučevale v maternem jeziku in v tem jeziku tudi delale izpite. Kaj pomaga, ako imamo knjigo za ženska ročna dela od Stumpfi? Kaj pomaga šolskim oblastnijam, ako priporočajo za ženska ročna dela knjigo, ki jo je spisala učiteljica Pavla pl. Renzenberg, ako se to na učiteljskišči ne upošteva?

Upam, da ne bode ta glas — glas vpijočega v puščavi. —

Naše (primorske) slovenske liste pa prosim, da blagovolijo te vrste v svojih predalih ponatisniti, da bodo tudi naši poslanci in člani deželnega šolskega sveta v nadaljnje postopanje o tem obveščeni. Videant consules!

Iz sežanskega okraja, dne 22. kimavca. Dne 3. v. notoka t. l. bo ob 9^{1/2} uri predpoldne v Sežani v šolskem poslopiju okrajna učiteljska konferencija za ta okraj. Vrsta razprav je: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Volitev dveh zapisnikarjev in določitev predsednikovega namest-

po kratkem razgovoru znosna, naposled pa se nam zdi prav prijetno v njeni družbi, to je učinila dušna lepota; zato nas ne sme prvi pogled oplasiti, ob ženitvi nam je vztrajnosti bolj treba kakor kdaj poprej. Lepote telesne in mladosti družetove ne bomo opisovali, ker to nosi vsak v svojem srcu od zorne mladosti ter bi naših besed gotovo ne poslušal. Dobro pa je, da je bodoča zakonska polovica kolikortoliko izkušena v življenju, ker s popolnoma neizkušenim človekom so marsikake neprilike, kadar stopimo z njim med svet kot družinski glavarji.

Besedo bogat si bomo pa ogledali natančneje, ker ima v pričujočnosti močno privlačno silo. Bogastvo je zopet dušno in telesno; v dušnem imenju se bleste vzvišene lastnosti, nadarjenosti in spretnosti, katere navadno trajajo do groba ter so zato neprecenljive vrednosti in se veliko premalo uvažujejo; telesnemu premoženju pa bi pristeli posestva, denar in kar ima sploh novčno vrednost, a vračunamo tudi trdne dohodke, katere nam prinaša stalno nameščeno osebje s svojo definitivno službo. Pri naših malih plačah je treba prav zelo upoštevati bogastvo, ker so naši službeni dohodki pri sedanjih draginji taki, da rede stanu primerno le enega, a v zakonu sta vselej dva in s časom jih je rado še več. Prav pametno uvedbo imajo gospodje častniki, po kateri se morata izkazati poročenca pred zakonom z natanko določenimi tisočaki, drugače jima je nemogoča poroka. To jim daje močno veljavo, zakaj kavalirji so vsi, samci in oženjeni; v nobeni družini ne vlada siromaštvo, in če družina izgubi očeta pred desetimi službenimi leti, tudi ne trpi pomanjkanja, ker so ji obresti naložene kaveje na razpolago. O neki podobni ustanovitvi se govori že tudi med uradniki. Zakaj bi si učiteljstvo samo ne pomagalo? Nimamo sicer toliko prejemkov, kakor oni, a naši družeti imajo lepše življenje. Ves dan smo skup, le zjutraj tri in popoldan dve in pol ali tri ure smo v šoli; naša služba je brez nevarnosti in podnevna, in ni se nam bati, kdaj pridemo brez roke ali noge domov in kako se bomo jezili s siroveži pri kakih gozdnih in pašniških ogledih. Celih šest tednov prostosti porabimo lahko v zabavo in izlete, ako imamo denar, v najlepših praznikih imamo večdnevne počitke; vse nedelje, prazniki in mnogo četrтков je naših. To so dragocene prednosti, če je kaj cvenka v žepu, a v siromaštvu so nam za nadlogo in dolgčas.

Nismo zoper ženitev, tudi v mladih letih ne, samo srečna naj bo, zakaj mladi možje uživajo več veselja v enem letu, kakor stari pokašljavci v desetih; a smo pa zoper takoimenovane „zaplotne svatbe“, ali še plastičneje, „osmojnice“, katere človeka osmode in opečejo za vse življenje, ker ne priženi ne dušnega, ne telesnega bogastva ter zato ne morejo prinašati nikoli blagoslova, ker nimajo kali srečnemu življenju. Vedi, mladi tovariš in nežna koleginja, da ti imetek dušni ter telesni daje veljavo takoj po sklenjenemu zakonu pred ljudmi, te postavi na branik, s katerega boš lahko odoleval vsem napadom sovražne sreče in še na stara leta bodo preganjali nakopičeni novi skrbi za preskrbljenje družine. Tudi kadar nas usoda udari ter nam nemila smrt s svojo koščeno roko pobere družeta, ne žalujmo brezumno, temveč postavimo se neprijazni usodi v bran z vso preširnostjo, saj nas tolaži narod v svojem reku, da godec več da, kakor zvon vzame. Druga ljudska prislovica nas uči, da je lažje priženiti, kakor priščediti; a zopet druga svari z: „Uboštvo krati moštvo!“ Skrbi torej, da si izbereš ljubeznivega

družeta, ki bode imel poleg drugih dobrih lastnosti še stalno službo ali vsaj toliko denarjev, da boš v potrebi z obrestmi oblačil družino ali plačeval stanarino; tako si boš zdatno olajšal svoj stan ter povzdignil učiteljstvo, in ne bode se pisalo samo o bogatih uradniških hčerah, temveč tudi o učiteljskih.

S tem sklepamo olajšave ter pristavljamo, da nismo hoteli osebno žaliti nikogar; spisali smo tuintam sicer rezek sestavek edino le z namenom, da služimo krasni domovini, ki hrani in brani naš rod in krije častite ostanke slavnih dedov; predragemu narodu, ki rodi velikane na cerkvenem, bojnem in znanstvenem polju; premilemu šolstvu, ki ga povzdigniti je bil, je ter ostane edini naš smoter in najvažnejša naloga v življenju!

Naši dopisi.

Z Goriškega, 21. kimavca. (Ženska ročna dela na učiteljskišči v Gorici.) Jako važen predmet so ženska ročna dela, ki jih poučujejo na učiteljskišči v Gorici. Učiteljske kandidatkinje bi si morale na učiteljskišči prisvojiti vso ono spretnost v tem predmetu, katero bodo potrebovale pri pouku v ljudski šoli. Ta predmet je tedaj prav važen in zelo potreben, zakaj učiteljica dovede s tem poukom deklice do tega, da znajo delati nogovice, šivati in krpati obleko in drugo. Da pa bo ta pouk uspešen, bi se moral na učiteljskišči poučevati v — maternem jeziku. To se pa na učiteljskišči ne godi — ali se vsaj ni do sedaj godilo. Kako bodo tedaj bodoče učiteljice uspešno poučevale ta predmet v ljudski šoli, ako se tega predmeta na učiteljskišči poučuje v tujščini? — Znano nam je, da na učiteljskišči v Gorici poučuje ženska ročna dela učiteljica B—a. Ta je večša nemškega in italijanskega jezika, a slovensčine ne pozna. Kandidatkinje se poučujejo v nemščini in le tuintam se Italijankam dajejo italijanska pojasnila; samo Slovenke se morajo vse nemški učiti. — Da, prišlo je celo tako daleč, da delajo italijanske kandidatkinje izpite v italijanski, kar je pravilno, a Slovenke morajo delati vse v nemščini. Še celo praktične nastope morajo Slovenke izvajati v nemškem jeziku, dočim jih delajo Italijanke v italijanskem jeziku. Vprašamo: Ali je to prav? Ali je pedagoško, da zaradi slovenskega jezika nevede učiteljice B—e mora trpeti naš jezik — mora trpeti poučevanje v pouku ženskih ročnih del? — Posledica temu je, da dohajajo med narod slovenske učiteljice z goriškega učiteljskišča kot učiteljice ženskih ročnih del, ki ne poznajo slovenske terminologije glede posameznih izrazov. Take učiteljice stikajo po besednjakih, da bi našle za nemški izraz slovenskega. Večkrat ga najdejo, a večkrat ni pravilen in ni tak kakor je predpisan. — To dela učiteljicam velike sitnosti in jih ovira pri poučevanju. To se mora odpraviti! Nasvetujemo novemu gospodu ravnatelju Križničju, da to odpravi. Naj deluje na to, da se bodo naše bodoče učiteljice poučevale v maternem jeziku in v tem jeziku tudi delale izpite. Kaj pomaga, ako imamo knjigo za ženska ročna dela od Stumpfi? Kaj pomaga šolskim oblastnijam, ako priporočajo za ženska ročna dela knjigo, ki jo je spisala učiteljica Pavla pl. Renzenberg, ako se to na učiteljskišči ne upošteva?

Upam, da ne bode ta glas — glas vpijočega v puščavi. —

Naše (primorske) slovenske liste pa prosim, da blagovolijo te vrste v svojih predalih ponatisniti, da bodo tudi naši poslanci in člani deželnega šolskega sveta v nadaljnje postopanje o tem obveščeni. Videant consules!

Iz sežanskega okraja, dne 22. kimavca. Dne 3. vidnotoka t. l. bo ob 9^{1/2} uri predpoldne v Sežani v šolskem poslopiju okrajna učiteljska konferencija za ta okraj. Vrsta razprav je: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Volitev dveh zapisnikarjev in določitev predsednikovega namest-

nika. 3.) Poročilo okrajnega šolskega nadzornika. 4.) „Domača in šolska vzgoja sploh, nje vrline, kako jo naj učitelj pospešuje.“ Ta izdelek mora vsak učitelj, oziroma učiteljica doposlati okrajnemu šolskemu svetu do 1. kimavca 1899. 5.) Poročilo knjižničnega odbora. 6.) Volitev istega odbora (5 članov). 7.) Volitev stalnega odbora (4 člane). 8.) Predlogi, ki se morajo 8 dni pred zborovanjem poslati šolskemu nadzorniku.

To vabilo se izdaja z ozirom na § 4. ministrske narredbe z dne 8. vel. travna 1872. drž. zak. št. 68.

Po konferenciji bo ob 1. uri popoldne volitev dveh zastopnikov učiteljstva v okrajni šolski svet.

Iz goriškega okraja. (Zaušnica domačim učiteljem.) Kakor so nam naznanili listi, bil je pri zadnji seji okrajnega šolskega sveta goriškega imenovan nadučitelj v Kanalu g. Vrč, do sedaj učitelj v gradiščanskem okraju. Za to službo sta prosila, kolikor nam je gotovo znano, tudi dva domača učitelja, toda milosti nista našla pri našem okrajnem šolskem svetu. Posledica temu bo tudi najbrž, da pride novi tovariš poprej v višjo plačilno vrsto, nego domačini, ki tu službujejo po deset in več let. Ali se ne pravi to, učiteljstvo izzivati, dražiti, netiti med njim razpor! Morda se celo namenoma tako postopa, da se učiteljstvo preveč ne okrepi v složnosti, kar bi marsikateri osebi ne ugajalo. S kakim veseljem naj opravljamo težavno svojo službo, s kakim spoštovanjem naj govorimo o svojih predstojnikih!

Ako okrajnemu šolskemu svetu nista ugajala dotična dva domača prositelja in si jih je želel več, da bi laglje izbiral, tedaj je zopet le krivda sl. tega oblastva, da se to ni zgodilo. Slovenskemu okrajnemu šolskemu svetu je bila pač sveta dolžnost za slovenski Kanal vsaj toliko skrbeti, kakor za Ločnik, t. j. dati tudi učitelju v Kanalu osebno doklado 100 gld., kakor onemu v Ločniku, kar bi bilo na vse strani bolj opravičljivo, in prositeljev za Kanal ne bilo bi manjkalo izmed domačega učiteljstva. Če si nismo sami sebi pravični, če sami ne postopamo pravično, kako naj tuji postopajo z nami pravično? Nismo vredni?

In kje sta dila učiteljska zastopnika, da nista ugovarjala in se z vsemi sredstvi uprla takemu ravnanju? Ako njih glas nič ne velja, tedaj je bolje, da sploh ne zahajata k sejam okrajnega šolskega sveta, dotični znesek naj se prihrani, saj je naša dežela itak uboga.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Gdč. Ana Petrovčič, učiteljica v Smedniku, na knj. kr. podr. št. 33, 5 gld.

Osobne vesti. G. Vojteh Sič, učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, je imenovan učiteljem na višji slovenski deklški šoli v Ljubljani; g. Božidar Čampa, učitelj pri D. M. v Polju, je imenovan učiteljem na državni šoli v Pulju. — Imenovani so gg.: Fran Čuk v Ostrožnem brdu nadučiteljem na Črnem vrhu; Alojzij Sezun v Rovtahnadučiteljem istotam; Ivan Cvirn v Trziču, nadučiteljem v Srednji vasi v Bohinju in Henrik Petras v Ljubljani učiteljem v Ljubnem. Stalno nameščena sta na svojih mestih gosp. Emil Gustin v Jesenicah in gdč. Franja Vovk v Zaspju. Premeščeni so na lastno prošnjo: nadučitelj v Dragotušu g. Kristijan Engelmann v Dobropolje; učitelj-voditelj v Božjakovem g. Stipko Jelenc v Dvor in učitelj-voditelj v Vrabčah g. Ivan Rudolf na Slap. Učitelj-voditelj v Razdrtem, g. Ivan Trošt, ki je bil imenovan za Slap, ostane na sedanjem mestu. Nadučitelj mestne ljudske šole na Barju g. Janko Likar je dobil učiteljsko mesto na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Gdč. Roza Mrva je dobila začasno službo v Ihanu; g. J. Gorečan v Ratečah na Gorenjskem je dobil dveleten dopust.

Jubilejska samopomoč. Gosp. A. Kleč se je zaradi preoblega posla odpovedal predsedništvu. V odborovi seji dne 21. m. m. je bil izvoljen predsednikom in blagajnikom „Jubilejske samopomoči“ gosp. Jakob Dimnik. Njemu naj se pošiljajo v bodoče vsi prispevki.

Imenovanje. Vadniški učitelj v Gorici, g. Andrej Lašič, je imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za toliminski okraj.

Umrl je v Celju dne 24. kimavca okrajni šolski nadzornik g. Pavel Leitgeb. N. v m. p.!

Služba učitelja je razpisana pri D. M. v Polju do 7. t. m.

Prošnja. Na poziv v 19. številki „Učit. Tovarisa“ se je odzvalo 16 gospodov tovarišev vojakov. Ker nas je brez dvojbe več, zato prosim še ostale gospode tovariše, da bi blagovolili odgovoriti v kratkem, da bode mogoče prošnjo z natančnimi podatki predložiti. Upanje je, da bode imela prošnja zaželeni uspeh. A. Likozar.

Vabilo k zborovanju „Ljubljanskega učiteljskega društva“, katero bode v sredo 11. vinotoka 1899. ob 1/2 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ (v pritlični sobi na levo) po nastopnem vzporedu: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Gmotno stanje ljubljanskega učiteljstva. 4.) Razni nasveti. 5.) Petje. 6.) Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi najljubdeje odbor.

Vabilo k občnemu zboru „Društva v pomoč učiteljem njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem“, ki bode dne 5. vinotoka 1899. dopoldne ob 9. uri v II. mestni deški šoli na Cojzovi cesti. Ob 8. uri je sv. maša pri sv. Jakobu. Dnevni red: 1.) Ogovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Poročilo pregledovavcev društvenih računov. 5.) Posamezni nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti. 6.) Volitev predsednika, blagajnika in 7. odbornikov, od katerih stanuje 2/3 v Ljubljani ali bližnji okolici (§ 22) ter pregledovavcev računov.

Vabilo na občni zbor „Národne Šole“, ki bode v četrtek, dne 5. vinotoka 1898. ob 1/2 11. uri v telovadnici II. mestne deške šole na Cojzovi cesti. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Poročilo računskih preglednikov. 5.) Volitev 9 odbornikov. (Funkcionarje voli odbor.) 6.) Volitev pregledovavcev društvenih računov. 7.) Nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Po posredovanju „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ je sprejel gospod Štefan Primožič, šolski vodja v Postojni, v svoj „Ročni katalog“ z imenikom šol in učiteljstva na Kranjskem letos tudi imenik šol in učiteljstva na Spod. Štajerskem in Primorskem. Knjižica je izšla te dni v Šeberjevi tiskarnici v Postojni, kjer se tudi naroča. Urejena je prav primerno. V katalogu je prostora za 75 učencev, cena 70 kr., s poštnino 75 kr. Kdor bi želel prostora za več učencev, velja za vsakih 24 učencev 5 kr. več.

Obilo truda in stroškov sta imela gg. Primožič in Šeber s šematizmom, ker jima je šla trda za podatke. Kdor se je kdaj pečal s takim zbiranjem, mu je jasno, kako težko se dobi iz nekaterih okrajev potrebni material, zato naj vsakdo oprostí napake tudi v tem delcu. Kranjskemu učiteljstvu je ustregel, da je dodal osebni status.

Odkar je prenehal „Popotnikov koledar“, smo zelo pogrešali imenik slovenskega in istrsko-hrvaškega učiteljstva. Temu nedostatku je odpomogel gospod Primožič, za kar smo mu prav hvaležni.

Upamo, da bo slovensko in istrsko-hrvaško učiteljstvo pridno poseglo po knjižici, ker je tudi cena jako nizka.

Podpisani direktorij jo cenjenemu učiteljstvu priporoča najtoplejše.

Direktorij „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Ljubljani, dne 21. kimavca 1899.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Družba sv. Mohorja. Rojakom svojim naznanjamo veselo novico, da je število udov družbe sv. Mohorja tudi letos napredovalo! Naša družba šteje namreč **78.103 ude**, t. j. **972 več**, kakor lani, in **6563 več**, kakor pred-

nika. 3.) Poročilo okrajnega šolskega nadzornika. 4.) „Domača in šolska vzgoja sploh, nje vrline, kako jo naj učitelj pospešuje.“ Ta izdelek mora vsak učitelj, oziroma učiteljica doposlati okrajnemu šolskemu svetu do 1. kimavca 1899. 5.) Poročilo knjižničnega odbora. 6.) Volitev istega odbora (5 članov). 7.) Volitev stalnega odbora (4 člane). 8.) Predlogi, ki se morajo 8 dni pred zborovanjem poslati šolskemu nadzorniku.

To vabilo se izdaja z ozirom na § 4. ministrske narredbe z dne 8. vel. travna 1872. drž. zak. št. 68.

Po konferenciji bo ob 1. uri popoldne volitev dveh zastopnikov učiteljstva v okrajni šolski svet.

Iz goriškega okraja. (Zaušnica domačim učiteljem.) Kakor so nam naznanili listi, bil je pri zadnji seji okrajnega šolskega sveta goriškega imenovan nadučitelj v Kanalu g. Vrč, do sedaj učitelj v gradiščanskem okraju. Za to službo sta prosila, kolikor nam je gotovo znano, tudi dva domača učitelja, toda milosti nista našla pri našem okrajnem šolskem svetu. Posledica temu bo tudi najbrž, da pride novi tovariš poprej v višjo plačilno vrsto, nego domačini, ki tu službujejo po deset in več let. Ali se ne pravi to, učiteljstvo izzivati, dražiti, netiti med njim razpor! Morda se celo namenoma tako postopa, da se učiteljstvo preveč ne okrepi v složnosti, kar bi marsikateri osebi ne ugajalo. S kakim veseljem naj opravljamo težavno svojo službo, s kakim spoštovanjem naj govorimo o svojih predstojnikih!

Ako okrajnemu šolskemu svetu nista ugajala dotična dva domača prositelja in si jih je želel več, da bi laglje izbiral, tedaj je zopet le krivda sl. tega oblastva, da se to ni zgodilo. Slovenskemu okrajnemu šolskemu svetu je bila pač sveta dolžnost za slovenski Kanal vsaj toliko skrbeti, kakor za Ločnik, t. j. dati tudi učitelju v Kanalu osebno doklado 100 gld., kakor onemu v Ločniku, kar bi bilo na vse strani bolj opravičljivo, in prositeljev za Kanal ne bilo bi manjkalo izmed domačega učiteljstva. Če si nismo sami sebi pravični, če sami ne postopamo pravično, kako naj tuji postopajo z nami pravično? Nismo vredni?

In kje sta dila učiteljska zastopnika, da nista ugovarjala in se z vsemi sredstvi uprla takemu ravnanju? Ako njih glas nič ne velja, tedaj je bolje, da sploh ne zahajata k sejam okrajnega šolskega sveta, dotični znesek naj se prihrani, saj je naša dežela itak uboga.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Gdč. Ana Petrovčič, učiteljica v Smedniku, na knj. kr. podr. št. 33, 5 gld.

Osobne vesti. G. Vojteh Sič, učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, je imenovan učiteljem na višji slovenski deklški šoli v Ljubljani; g. Božidar Čampa, učitelj pri D. M. v Polju, je imenovan učiteljem na državni šoli v Pulju. — Imenovani so gg.: Fran Čuk v Ostrožnem brdu nadučiteljem na Črnem vrhu; Alojzij Sezun v Rovtahnadučiteljem istotam; Ivan Cvirn v Trziču, nadučiteljem v Srednji vasi v Bohinju in Henrik Petras v Ljubljani učiteljem v Ljubnem. Stalno nameščena sta na svojih mestih gosp. Emil Gustin v Jesenicah in gdč. Franja Vovk v Zaspju. Premeščeni so na lastno prošnjo: nadučitelj v Dragotušu g. Kristijan Engelmann v Dobropolje; učitelj-voditelj v Božjakovem g. Stipko Jelenc v Dvor in učitelj-voditelj v Vrabčah g. Ivan Rudolf na Slap. Učitelj-voditelj v Razdrtem, g. Ivan Trošt, ki je bil imenovan za Slap, ostane na sedanjem mestu. Nadučitelj mestne ljudske šole na Barju g. Janko Likar je dobil učiteljsko mesto na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Gdč. Roza Mrva je dobila začasno službo v Ihanu; g. J. Gorečan v Ratečah na Gorenjskem je dobil dveleten dopust.

Jubilejska samopomoč. Gosp. A. Kleč se je zaradi preoblega posla odpovedal predsedništvu. V odborovi seji dne 21. m. m. je bil izvoljen predsednikom in blagajnikom „Jubilejske samopomoči“ gosp. Jakob Dimnik. Njemu naj se pošiljajo v bodoče vsi prispevki.

Imenovanje. Vadniški učitelj v Gorici, g. Andrej Lašič, je imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za toliminski okraj.

Umrl je v Celju dne 24. kimavca okrajni šolski nadzornik g. Pavel Leitgeb. N. v m. p.!

Služba učitelja je razpisana pri D. M. v Polju do 7. t. m.

Prošnja. Na poziv v 19. številki „Učit. Tovariša“ se je odzvalo 16 gospodov tovarišev vojakov. Ker nas je brez dvojbe več, zato prosim še ostale gospode tovariše, da bi blagovolili odgovoriti v kratkem, da bode mogoče prošnjo z natančnimi podatki predložiti. Upanje je, da bode imela prošnja zaželeni uspeh. A. Likozar.

Vabilo k zborovanju „Ljubljanskega učiteljskega društva“, katero bode v sredo 11. vinotoka 1899. ob 1/2 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ (v pritlični sobi na levo) po nastopnem vzporedu: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Gmotno stanje ljubljanskega učiteljstva. 4.) Razni nasveti. 5.) Petje. 6.) Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi najljubdeje odbor.

Vabilo k občnemu zboru „Društva v pomoč učiteljem njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem“, ki bode dne 5. vinotoka 1899. dopoldne ob 9. uri v II. mestni deški šoli na Cojzovi cesti. Ob 8. uri je sv. maša pri sv. Jakobu. Dnevni red: 1.) Ogovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Poročilo pregledovavcev društvenih računov. 5.) Posamezni nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti. 6.) Volitev predsednika, blagajnika in 7. odbornikov, od katerih stanuje 2/3 v Ljubljani ali bližnji okolici (§ 22) ter pregledovavcev računov.

Vabilo na občni zbor „Národne Šole“, ki bode v četrtek, dne 5. vinotoka 1898. ob 1/2 11. uri v telovadnici II. mestne deške šole na Cojzovi cesti. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Poročilo računskih preglednikov. 5.) Volitev 9 odbornikov. (Funkcionarje voli odbor.) 6.) Volitev pregledovavcev društvenih računov. 7.) Nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Po posredovanju „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ je sprejel gospod Štefan Primožič, šolski vodja v Postojni, v svoj „Ročni katalog“ z imenikom šol in učiteljstva na Kranjskem letos tudi imenik šol in učiteljstva na Spod. Štajerskem in Primorskem. Knjižica je izšla te dni v Šeberjevi tiskarnici v Postojni, kjer se tudi naroča. Urejena je prav primerno. V katalogu je prostora za 75 učencev, cena 70 kr., s poštnino 75 kr. Kdor bi želel prostora za več učencev, velja za vsakih 24 učencev 5 kr. več.

Obilo truda in stroškov sta imela gg. Primožič in Šeber s šematizmom, ker jima je šla trda za podatke. Kdor se je kdaj pečal s takim zbiranjem, mu je jasno, kako težko se dobi iz nekaterih okrajev potrebni material, zato naj vsakdo oprostí napake tudi v tem delcu. Kranjskemu učiteljstvu je ustregel, da je dodal osebni status.

Odkar je prenehal „Popotnikov koledar“, smo zelo pogrešali imenik slovenskega in istrsko-hrvaškega učiteljstva. Temu nedostatku je odpomogel gospod Primožič, za kar smo mu prav hvaležni.

Upamo, da bo slovensko in istrsko-hrvaško učiteljstvo pridno poseglo po knjižici, ker je tudi cena jako nizka.

Podpisani direktorij jo cenjenemu učiteljstvu priporoča najtoplejše.

Direktorij „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Ljubljani, dne 21. kimavca 1899.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Družba sv. Mohorja. Rojakom svojim naznanjamo veselo novico, da je število udov družbe sv. Mohorja tudi letos napredovalo! Naša družba šteje namreč **78.103 ude**, t. j. **972 več**, kakor lani, in **6563 več**, kakor pred-

lanskem. — Vidimo torej, da število Mohorjanov stalno raste — naj tako ostane i v bodoče!

Udje se razdeli po škofijah tako-le:

1. Goriška	8.904 t. j.	več	72
2. Krška	6.227	" "	424
3. Lavantinska	24.806	" "	364
4. Ljubljanska	30.742	" manj	149
5. Tržaško-koperska	3.988	" več	103
6. Sekovska	525	" manj	65
7. Somboteljska	316	" več	3
8. Zagrebška	568	" "	4
9. Senjska	214	" "	8
10. Poreška	111	" "	7
11. Videmska	197	" "	33
12. Djakovaška	47	" "	
13. Bosenska	227	" "	57
14. Razni kraji	318	" "	
15. Amerikanci	790	" "	72
16. Afrika in Azija	123	" "	7

Izkaz kaže, da je družba najbolj napredovala v krški škofiji (424), v lavantinski (364) in tržaško-koperski (103). Nazadovala je najbolj v ljubljanski (149). V drugih je ostalo število nekako na isti visocini kakor lani.

Da smo tudi letos dosegli toliko uspeha, zato gré zahvala najprej Bogú, ki je zopet tako očitno blagoslovil naše delo, dalje požrtvovalnim poverjenikom, ki delujejo z rodoljubnim trudom za družbo, in vsem, ki so ji kakorkoli pripomogli k lepemu napredku. Iskrena hvala vsem!

Udom se bode torej letos razdelilo **vkup 468.618 knjig.**

Rokopisov je družbenemu odboru v minulem letu došlo nad 55. V seji dne 5. jul. t. l. je odbor sprejel sledeče:

1. Fr. Malograjski: „Za srečo“. Obširna povest.
2. Anton Medved: „Krivica in dobrota“. Igra v treh dejanjih.
3. Dr. Jan. Ev. Krek: „Božji blagoslov“. Povest.
4. Fr. Pinžgar: „Dovolj pokore“. Povest.
5. J. Kostanjevec: „Za denar“. Povest.
6. Fr. Ks. Meško: „Norec“. Slika iz vasi.
7. P. Bohinjec: „Pri moji kokoši“. Sličica iz národa.

8. J. M. Dovič: „Izkoričevalci“. Dogodbica.
9. Podravski: „Dobro se je izvil“. Dogodbica.
10. Dr. A. Pavlica: „Sv. Gora pri Gorici“. Opis.
11. Jurij Trunk: „Žganje — naš sovračnik“.
12. Neimenovan: „Novi civilno-pravdni red“.
13. A. Obreza: „Kako plačujemo davke“.
14. Francšek Podbor: „Krmljenje z fosforokislím apnom“.

15. Isti: „Gospodarske drobtinice“.

Dalje sta se sprejala obširna rokopisa:

17. Dr. Andrej Karlin: Priprava na smrt ali premišljevanje večnih resnic.“ Spisal sv. Alfonz Marija Ligvorski.

18. Dr. Anton Medved: „Anton Martin Slomšek, knezoškof lavantinski“. Spominska knjiga ob stoletnici njegovega rojstva.

Za prihodnje leto (1900) pripravlja odbor Mohorjanom že sedaj lep knjižni dar. Izdali bomo II. zvezek „Slovenske Pesmarice“, ki se je že od mnogo stranih zahteval, lepo okrašeno knjigo „Anton Martin Slomšek“, Ligvorijevo „Pripravo na smrt“ itd. — Odbor se nadeja, da bode tako družbi ohranil stare ude ter privabil še prav mnogo novih! To dal Bog!

Trgovina s knjigami in papirjem

J. GIONTINI

v Ljubljani, Mestni trg št. 17

priporoča ob pričetku šolskega leta svojo veliko zalogo vseh pisalnih in risarskih potrebščin, zvezkov itd., kakor tudi šolske knjige za vse šole.

Jos. Petričevi zvezki se pre-skrbe po originalnih cenah.

Najstarejša trgovina te vrste

v Ljubljani.

Miklosizheva

Začetnica in prvo berilo

za obče ljudske šole

se dobiva po 25 kr.

v knjigotržnici lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergovi
v Ljubljani, Kongresni trg šte. 2.

POZOR!

Družbi sv. Cirila in Metoda in učiteljskemu konviktu v korist izdane

svinčnike Hardtmuthovega fabrikata

imam edino samo jaz za vse slovenske pokrajine v zalogi. Zahtevajte povsodi to zanesljivo dobro blago.

P. n. gg. učiteljem je cenik na razpolago.

Posamezni svinčniki so po 1 do 7 kr.

Na debelo veliko ceneje.

V zalogi imam tudi vse šolske knjige in razne šolske potrebščine. — Cene nizke. — Postrežba točna.

Ivan Bonač,
trgovca v Ljubljani.

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francšek Črnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/5 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petilvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.